

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravljalstva št. 2992

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D, 2-30, veliki
po 3 in 4 D, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izde ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Pomagajmo!

Kakor že omenjeno, delajo merodajni fak-
torji resno na tem, da se osnuje brezposelni
fond za Dravsko banovino.

Zadnja leta nastajajo stalne, četudi peri-
odične, vendar pa zelo dalekosežne krize v na-
šem največjem delavskem revirju, to je v re-
virjih Trboveljske premogokopne družbe. Ako
presojamo zadevo objektivno, pridemo do za-
ključka, da bi se lahko izognili krizam v tej
ostrini, ako bi bilo več razumevanja na strani
TPD, kakor tudi na strani državne železniške
uprave kot največjega odjemalca. Oba činite-
lja bi morala napraviti sporazumno tako po-
godbo, ki bi jamčila za več let neko stalnost
pri oddaji premoga. Sicer ne bi na ta način
odpravili kriz, vendar pa ne bi bile tako ostre,
kakor je letošnja, ko se je boj zaostril do naj-
višje mere. Trpeli so pri tem le delavci, pa tudi
naše gospodarstvo.

V mesecih februarju, marcu, aprilu in maju
so praznovali rudarji povprečno 35 šihov. Če
pa upoštevamo samo oba meseca najtežje krize
— april in maj — so napravili le 25 šihov na-
mesto 50.

V našem gospodarstvu pomeni to prazno-
vanje tole: Število v rudnikih TPD zaposlenih
rudarjev znaša okrog 7500. Če računamo za-
služek na ših povprečno Din 50, so zaslužili
rudarji v celem štirimesečnem razdobju za 15
milijonov dinarjev manj nego običajno — to je
namesto 38 milijonov le 25 milijonov dinarjev.
V zadnjih dveh mesecih pa namesto 17 milio-
nov le 8,5 milijona dinarjev.

Za prehrano rudarjev TPD je potrebna me-
sečna vsota 5,5 milijona dinarjev. Ako bi se
torej zaslužki vseh štirih mesecev popolnoma
enakomerno razdelili, bi bila pri takih krizah
prehrana kljub temu še vedno zagotovljena. Ne
bi se pa mogle kriti druge nujne in neodložljive
potrebnosti, za katere je potrebnih 30 do
40 odstotkov celotnega zaslužka. Če bi bili vsi
ti pogoji dani, bi v zadnjih dveh mesecih zmanj-
kalo okrog dva milijona dinarjev za prehrano.

Ta trditve tudi odgovarja dejanskemu po-
ložju. Na razpolago so podatki rudarskih dol-
gov pri trboveljskih trgovcih speceristih in v
delavskih zadrugah. Tozadevne številke so sle-
deče: Dne 28. februarja 1930 so znašali rudarski
dolgi v 23 trboveljskih trgovinah 2.082.966,61
dinarjev, dne 27. maja 1930 pa 3.152.265,14 Din.
Torej so dali trgovci v Trbovljah v zadnjih
treh mesecih nanovo na kredit živil za 1.069.278
Din 53 p. Pri tem pa niso všteli dolgov v
Hrastniku in Kočevju, kjer so mnogo manj de-
lali in tudi veliko manj zaslužili, kakor v Tr-
bovljah.

Zadnji sporazum med TPD in državo je
dosežen v tem smislu, da bo TPD popustila na
dosedanji ceni 6 odstotkov, dočim bo vzela dr-
žava mesečno le 50.000 ton premoga namesto
dosedanjih 75.000 ton. Da je mogla namreč dr-
žava ukloniti TPD, se je poslužila manjših pri-
vatnih rudnikov, od katerih bo po začetnih ceni
jemala mesečno tudi po 50.000 ton. Nekateri
rudniki bodo morali po pogodbi dobavljati to-
liko količino premoga, kakor stalno sploh ne
bodo zmogli, na pr. nekateri manjši rudniki v
hrvatskem Zagorju. Na drugi strani pa trdi
TPD, da bo morala, ako vztraja država pri
svojem načrtu, odpustiti nad 700 delavcev. Po-
sledica tega bi bila, da bi izgubili trgovci naj-
manj eno desetino posojene vsote, kar bi v
bodočih krizah še bolj omajalo rudarski kredit.

Odpuščene rudarje bi bilo treba spraviti
drugam na delo. Če bi dobil vsak le po 500 Din,
bi moralo biti na razpolago 350.000 Din. Za vsak
dan, katerega prebijajo rudarji brez dela, bi
pa zopet potrebovali sredstev za preživljanje.

Iz navedenega sledi, kakšna sredstva bi
morala biti na razpolago, da bi obvarovali ru-
darje pred gladom ob priliki kriz. Take krize
pa lahko nastopijo tudi v drugih gospodarskih
panogah.

Potrebne so v te namene velike vsote. Ven-
dar se pa morajo najti. Kajti malokatera ele-
mentarna nezgoda zadene posamezne rodine
tako težko, kakor rudarske, ako se delo skrči
ali pa vlada brezposelnost. Za rudarje je po-
trebna nujna in hitra pomoč. Pa kako?

Osnuje naj se poseben akcijski odbor, či-
gar naloga bo, da poišče sredstev za odpomoč
iz državnih in samoupravnih kreditov, pa tudi
iz subvencij zainteresiranih podjetij.

Pri tem moramo poudariti, da velja zakon o
zbiranju prispevkov za slučaj brezposelnosti
tudi za rudarje, da pa se ne izvaja. Če bi se
zakon izvajal, bi se moglo letno zbrati okoli
560.000 Din. Pripomniti moramo, da ne bi ru-
darji prenesli večje obremenitve. Pač pa bi
bilo želeli, da bi se obistinilo določilo v osnutku
rudarskega zakona, da morajo prispevati ru-
darska podjetja v take namene 5 odstotkov čis-
tega dobička, poleg običajnih prispevkov.

Ako bo dovolj dobre volje, bo mogoče spravi-
ti v najkrajšem času skupaj vsaj delna sred-
stva za banovinski brezposelni fond, ki je pre-
potrben.

Smo v dobi, ko naše državno življenje v
političnem pogledu ozdravlja, ko se zavest dr-
žavlanske vzajemnosti krepi in državi pola-
gačo novi fundamenti. Treba bi pa bilo tudi
naše socialne probleme reševati z istega viso-
kega vidika državnega blagra in skupnega in-
teresa. Zadovoljnost malih je najnujnejši po-

Kakšne cilje zasleduje italijanska politika na Poljskem?

Vse je le velik bluff? - Fašistični komunike o namenih Grandijevega poseta v Varšavi - Poljski tisk odločno odklanja fašistične zamisli - Nemci razočarani

Pariz, 11. maja. d. Francoski diplomatični in
politični krogi, ki seveda obisk g. Grandija na
Poljskem s primerno pozornostjo zasledujejo, so o
rezultatih, ki jih ima italijanski minister za zuna-
nje zadeve od te svoje poti pričakovati, že danes
popolnoma na jasnem.

Cilj politike g. Mussolinija je prisiliti Francijo,
da v sporu z Italijo odneha, to je, da ji prizna bro-
dovno pariteto, ji odstopi nekaj svojega kolonijal-
nega imperija v Afriki, predvsem pa, da se odpove
alijanci z Jugoslavijo, tako da bi mogla zapadna
balkanska obal postati »interesna sfera« italijan-
skega imperijalizma. V to svrhu se fašistična poli-
tika poslužuje, kakor se to v Parizu imenuje, naj-
različnejših »bluffov«, ki naj Francijo strašijo. Eden
teh bluffov je »zveza vseh nezadovoljnih držav
Evrope« — kakor je dejal tu nek duhovit publi-
cist — ki naj bi se združile pod vodstvom Italije,
da bi se verzajska mirovna pogodba revidirala.

Tudi potovanje g. Grandija v Varšavo je take
vrste bluff, ker italijanski minister za zunanje za-
deve prav tako ko g. Mussolini sam ve, da je Polj-
ska zadnja država, ki bi se angažirala v kakšne
pustolovščine, naperjene proti Franciji. Pač pa hoče
italijanska diplomacija po psihološki sugestiji
zbuditi v Evropi vtis, kakor da je g. Mussolini že
po vsem svetu razpredel niti, v katere naj se Fran-
cija končno zadrgne, ako ne bo ugodila italijan-
skim zahtevam...

Italijanski listi so že 9. t. m., ko je Grandi
komaj dospel v Varšavo, objavili v obliki samostoj-
nega komentarja oficijozem komunike, ki so ga do-
bili od rimskega presbiterja, v katerem publiko tol-
mačijo pomen in namen Grandijevega potovanja.
V tem komunikeju je rečeno, da se spričo preva-
dujoče uzurpirane vloge, ki da jo po francoskem
naročilu igra v Mali antanti Jugoslavija, stavlja Ita-
lija nalogo, da najde v Poljski, ki se je po politiki
g. Zaleskega čedaljebolj približala Mali antanti,
oni faktor, ki bi mogel brzdati in zadrževati Ju-
goslavijo, »da se ne bi vznemirila atmosfera miru, ki
se v Evropi s toliko težavo vzdržuje.« Z drugimi
besedami, Italija bi želela ustvariti tesnejšo skup-
nost interesov med Poljsko in onima dvema drža-
vama, proti katerima je po besedah rimskega ko-
munikeja politika Male antante po vplivu Jugosla-
vije najbolj naperjena: Madjarsko in Belgarijo. Tre-
ba bi pa bilo tudi zbrati in intimnost, ki vlada med
Jugoslavijo na eni in Češkoslovaško ter Romunijo
na drugi strani. Rimski komunike dopoveduje pu-
bliku, da bi se tudi za to vlogo dala vporabiti Polj-

ska, ki ima zelo prijateljske stike s Češkoslovaško,
z Romunijo pa najtesnejšo alijanco. Bolj kočljiv je
problem poljsko-nemških odnosov, oziroma vpraša-
nje: kako naj Italija pridobi na svojo stran Poljsko,
ne da bi obenem odbila od sebe Nemčijo, ki jo
zadnje čase s toliko vneto snubi, bluffirajoč Ev-
ropo z možnostjo »italo-nemške« alijance? Italijan-
ski komunike je v očitni zadregi, ko prehaja na
ta problem in meni le, da je treba dobre odnošaje,
ki so se z letošnjim letom med Nemčijo in Poljsko
inavgurirali, poglobiti, »kajti, če sta Nemčija in
Italija premagali vse čeri, ki so ostale od svetovne
vojne ter se našli na terenu pozitivne politike, po-
tem je tudi treba, da se izboljšajo odnošaji med
Nemčijo in Poljsko, zato da bi služili politični liniji
duceja, katera gre za tem, da se Evropa odločno
upre destruktivnemu vplivu nekega naroda, ki ho-
če ovekovečiti svojo hegemonijo v Evropi. Po tej
zelo zagonetni ugotovitvi, dopolnjeni po frazi, da
sta »Germanija, Poljska in Ogrska trije poli cen-
tralne Evrope, ki jim je treba posvečati največjo
pozornost«, končuje rimski komentar z zagotovilo,
da »hoče g. Grandi tudi Poljski nuditi možnost, da
z Italijo sodeluje na najbolj uspešen način za ohran-
itev in utrditev miru v Evropi, kar je prvi postu-
lat zunanje politike g. Mussolinija!«

Spričo tega je popolnoma razumljivo, da je
poljska javnost napram obisku g. Grandija zelo re-
zervirana. Grandi je bil sicer zelo ujudno sprejet
in časopisje je laskava priznanja Poljski kot »bari-
eri krščanske kulture napram boljševiški Aziji« z
zadovoljstvom sprejelo na znanje, sicer pa so član-
ki poljskih listov pisani brez toplote, deloma pa
celo zelo ostri: »Czas«, vladni list, piše, da »odno-
šaji med Poljsko in Francijo počivajo na tako
trdnem temelju državnega režima, da na noben na-
čin ne smejo postati predmet mešetarjenja dnevnih
politike.« Istotako vladni »Kracowski ilustrowani
Kuriere«, ki se izredno ostro izraža. Pravi, da so
»za slovanske narode, ki so se v svetovni vojni
osvobodili germanskega iga, pariske mirovne po-
godbe večne in neomajne. Slovanski svet ne bo
trpel, da bi Rim okrepil in podaljšal germansko
roko. Italija naj razume, da svet njene grozeče pe-
sti ne bo prenesel. Vsaka grožnja napram Franciji
je obenem višje evropski svobodi in kulturi.«
— Oficijozna »Gazeta Polska« ugotavlja, da je obisk
Grandija samo čin uljudnosti. Gotovo se bo govo-
rilo o mednarodnem položaju, toda g. Zaleski nima
namenja v kakršnemkoli pogledu igrati v francosko-
italijanskem sporu vloge posredovalca. Socialistični

»Robotnik« pa italijansko politiko naravnost napade
ter pravi, da še nikoli ni bilo tako malo vzroka
za skupno politično linijo med Italijo in Poljsko
kakor ravno danes.

Skratno zanimivo pa je tudi, da tudi nemški
rajhovski listi sedanji Grandijev poset v Varšavi
gledajo z največjim nezaupanjem. To je seveda po-
polnoma razumljivo, če se pomisli, da »Dzien Pol-
ski« piše, da Grandijev poset jasno dokazuje, da
so se Nemci varali, ko so mislili, da jim bo pri-
ateljstvo Italije pripomoglo do agornje Slezije in
Danziga.

Iz tega se pač razvidi z vso jasnostjo, da faši-
stična zunanja politika resnično ne zasluži drugega
nazvanja kakor da je velik »bluff«. Mogoče je celo,
da ima Grandijev poset čisto drug namen, nego to
fašistični tisk italijanski publiko dopoveduje, da
namreč Italija čuti potrebo, da popravi napake, ki
jih je storila v zadnjem času, toda o tem so kom-
binacije danes še prezgodnje.

Poljska bo posredovala med Italijo in Francijo oziroma Jugoslavijo?

Varšava, 11. jun. (Od našega varšavskega
dopisnika.) Kakor se tu govori, bo Poljska, ki
jo z Jugoslavijo vežejo čedalje bolj globoke in
tesne prijateljske vezi, skušala med Italijo in
Francijo posredovati, pri čemer bodo samo-
posebi umevno prišli v razgovor tudi odnošaji
med Italijo in Jugoslavijo. Čeprav se od ofi-
cijelne strani o tem ne govori, oziroma so ofi-
cijalni organi možnost takega posredovanja celo
zanikali, je zelo verjetno, da bo g. Zaleski v
razgovoru z g. Briandom ta problem načel.
Poljska je za tako posredovalno vlogo, čeprav
je ta vloga zelo delikatna, kakor nalašč pri-
pravna, oziroma bolj pripravna, kakor katera-
koli druga država. V tej luči bi seveda bilo
treba poset g. Grandija gledati v drugi luči
nego ga slika fašistično časopisje, ki skuša ves
svet bluffirati in strašiti. Na vsak način gosp.
Grandi ne bo imel v Varšavi nobenega uspeha,
ako je prišel z nameni, kakršne mu pripisuje
fašistiški tisk; ako pa je njegova politika lo-
jalna in v resnici miroljubna, bo našel v Polj-
ski vso podporo, da se bo konsolidacija Evrope
izvršila v najtesnejšem sporazumu s Francijo
in njenimi zavezniki.

Katalonska zastava zopet vihrá

Madrid, 11. jun. d. Včeraj je izšla z 9. ju-
nijem datirana kraljevska odredba, s katero se
katalonska zastava, katero je bil diktator ge-
neral Primo de Rivera prepovedal, zopet do-
voljuje.

Katalonska zastava, ki ima štiri rdeče pro-
ge na rumenem dnu, je zastava starega ara-
gonskega kraljestva, ki je obsegalo Barcelono.

Ko se je ob francoski revoluciji katalonska
nacionalna zavest zopet zbudila, je katalonska
zastava postala simbol avtonomističnih zahtev
Katalonije napram Kastilji. Med svetovno vojno
1914—1918 se je več tisoč katalonskih prostovol-
jcev v francoski armadi bojevalo pod katalon-
sko zastavo, ki se sedaj hrani v Parizu v
Invalidskem muzeju.

Preden se je katalonska zastava zopet do-
volila, so se odigrali v Madridu zelo važni do-
godki, ki jih pa španska cenzura ni pustila ob-
javiti, pač pa so proniknile vest v angleške
liste. »Daily Mail« je poročal, da je v Madridu
izbruhnila ministrska kriza in da je general
Berenguer zagrozil z ostavko. Baje je bil San-
tiago Alba, ki je določen za predsednika bodoče
civilne parlamentarne vlade, iz Francije pokli-
can v Madrid. Da-li je to v zvezi z vprašanjem

katalonske zastave in katalonske avtonomije,
katere vpovstavitve so Katalonci, ko je kralj z
generalom Berenguerom bival v Barceloni, od-
ločno zahtevali, ni znano. Znano pa je, da so se
zopetni dovolitvi katalonske zastave zelo upi-
rali nekatere višje vojaške osebnosti iz prija-
teljskega kroga rajnega Primo de Rivera, ki si
želi nazaj diktaturo in bi rade preprečile tako
katalonsko avtonomijo kakor volitve in civilno
parlamentarno vladno. Odpor teh krogov je kriv,
da se je dekret o katalonski zastavi, ki ga je
Berenguer že pred mesecem Kataloncem ob-
ljubil, tako zakasnil. Katalonija dekret seveda
pozdravlja, se pa z njim ne zadovoljuje, ampak
zahteva, da mu sledi takojšnja vzpostavitev
»mancomitata«, to je avtonomije in deželnega
odborna, to tembolj, ker agitacija ekstremističnih
elementov za odcepitve od Španije narašča.

Važno za položaj je tudi, da je Santiago
Alba objavil v madridskem »Solcu« štiri članke,
v katerih razlaga svoj politični program. Ta
program je smatrati za program bodoče civilne
parlamentarne vlade, ki ji bo po dosedanjih
dispozicijah kralja Santiago Alba načeloval.
Med programnimi točkami Albe se nahaja tudi
avtonomija Katalonije v harmoniji z državnimi
nalogami in državno enoto Španije.

Na gorečem parniku zgorelo 46 oseb

Newyork, 11. jun. x. Včeraj se je zgodila ve-
lika nesreča v bližini Bostona, pri kateri je potni-
ški parnik »Fairfax« trčil ob tovarniški parnik
»Pinthis«, ki je vozil petroleje, in ki se je takoj po
trčenju vnel, eksplodiral in potopil z vso svojo po-
sadko 19 mož. Goreči petrolej je zažgal tudi parnik
»Fairfax«, ki je takoj klical na pomoč. Kmalu je
priplul na pomoč parnik »Gloucester«, ki je rešil

goj trdnosti in napredka države, dočim socia-
lne krize skupno življenje majejo do korenin.
Zato je potreba, da se vsi politični faktorji, to
je vsi, ki imajo skrb za obče zadeve, energično
lotijo zadeve, ki smo jo tu sprožili. —x

vso posadko in potnike parnika »Fairfax« razen 11
potnikov, ki so zgoreli. Ko je ponesrečenec pripel-
jal v Boston, so takoj oddali v bolnišnico več po-
nesrečenih potnikov, ki so bili hudo opečeni. Med
pogrešanimi so štiri ženske. »Fairfax« je zapustil
Boston v torek popoldne. Na njem je bilo 71 potni-
kov, večšina izletnikov in 70 mož posadke.

Newyork, 11. jun. x. Parnik »Fairfax« je
težko poškodovan dospel v pristanišče v Bostonu.
Tam se je ugotovilo, da je manjkalo 11 potnikov in
16 mož posadke, tako da je skupno z mostovom par-
nika »Pinthisa« utonilo 46 oseb. Parnik »Pinthis«
je bil poškodovan tako zelo in se je potopil tako
hitro, da niso mogli rešiti nikogar.

Poset Grandija v Varšavi

Varšava, 11. jun. AA. Predsednik ministr-
skega sveta Slavec je odšel v italijansko posla-
ništvo, kjer je vrnil obisk italijanskega ministra
za zunanje zadeve. Njun razgovor je bil prav
prirčen. Kasneje se je italijanski minister za
zunanje zadeve Grandi napolnil s poljskim zu-
nanjim ministrom Zaleskim in z drugimi viso-
kimi vojaškimi in civilnimi dostojanstveniki na
pokopališču, kjer je položil na grob italijan-
skih vojakov, ki so preminili v ujetništvu, ve-
nec. Svečanosti so prisostvovali oddelki poljske
vojske z godbo, ki je zaigrala italijansko himno.

Varšava, 11. jun. AA. Pat poročila: Italijan-
ski veleposlanik je snoči priredil svečano ve-
čerjo na čast italijanskemu ministru za zuna-
nje zadeve Grandiju. Po večerji je bila svečana
recepcija, na kateri so bili poleg drugih vsi
člani vlade in ves diplomatski zbor. Po recep-
ciji sta italijanski minister za zunanje zadeve
Grandi in poljski zunanji minister Zaleski od-
potovala v Brusel, kjer se že več dni na-
haja maršal Pilsudski.

»Tribuna« opozarja, da je Pilsudski pova-
bil Grandija na sestanek, Grandi je z njim iz-
menjal mnenje o aktualnih vprašanjih.

»Giornale d'Italia« pobija trditve nekaterih
poljskih listov, da je Italija v principu priprav-
ljena na revizijo sedanjih mirovnih pogodb, in
naglaša, da je Rim v tem času najvažnejši
protitež Moskvi in je treba na politično akcijo
Italije gledati samo s tega stališča.

»Popolo d'Italia« trdi, da je Italija med sve-
tovno vojno bila glavni zagovornik svobode
Poljske in da se stare zveze med italijanskim in
poljskim narodom iz dneva v dan okrepljujejo.
»Popolo d'Italia« je izvedel, da dajo Italijani, ki
so naseljeni na Poljskem, izraze svojim prisrč-
nim čuvstvom nasproti državi, ki jim nudi go-
stoljubje. Italijanska kolonija v Varšavi je po-
slala deputacijo pod vodstvom italijanskega kon-
zula Lupisa, da položi venec na grob italijan-
skega polkovnika Nulla, ki se je kot dobrovo-
ljec boril za neodvisnost Poljske in je v tej
borbi leta 1863 padel. Italijanom je bil ob tej
priliki prirejen svečan sprejem. Občina jim je
priredila banket. Italijanski konzul Lupis je
pri tej priliki nazdravil Poljski.

Kralj Karel o svoji politiki

Kraljeva izjava evropskim časnikarjem — Zunanje politike ne bo spremenil

Pariz, 11. jun. x. Kralj Karel II. se je francoskemu predsedniku republike Doumergu brzojavno zahvalil za gostoljuben sprejem v Franciji v času svojega izgnanstva. V intervjuju v »Matin« je izjavil kralj Sauterweinu, da v zunanji politiki Romunije ne bo izpreminjal ničesar in da pred vsem ohrani prijateljsko s Francijo. Prizadeval si bo, da gospodarsko okrepi Romunijo s tem, da bo pospeševal izrabljanje naravnih virov in podpiral kreditno moč države. Reorganiziral bo vojsko. Romunija mora v Evropi zasesti oni prostor, ki ga zasluži.

Bukarešta, 11. jun. AA. Kralj Karel je nocoj ob 7 sprejel zastopnike tujih listov in odgovarjal na pismena, v naprej postavljena vprašanja. V dvorani je bilo več ko 60 novinarjev, večinoma specialni dopisniki, ki so jih listi poslali zaradi dogodkov v Romuniji. Predvsem je kralj Karel poudaril:

Moja želja je, da v bodoče vzdržujem čim tesnejši stik z inozemskim tiskom, da bodo listi točno obveščeni o priključkih v Romuniji. Želim, da zastopniki tiska obrnejo svojo pažnjo na nas.

Vprašate me, kako bo vlada sestavljena in kako bom stal nasproti njej. To vprašanje ne formulirati tako, ali hočem delati s parlamentom ali ne. Na to vprašanje odgovarjam: Uverjen sem, da se mora suverena v Romuniji držati meja ustave in sodelovati z vlado in parlamentom.

Vprašate me o razmerju do mojega sina. Rečem vam, da je bila moja največja radost, ko sem ga videl.

Vprašate me, ali morejo stranke v Romuniji dati zanesljivo vlado. Nato vprašanje dobite odgovor v prejšnjem vprašanju.

Vprašate me, kako stojim nasproti inozemskim finansirjem. Uverjen sem, da ne moremo biti brez sodelovanja s tujim kapitalom, kadar gre za popraviljanje razmer v Romuniji.

Na vprašanje o položaju Židov v Romuniji odgovorim: Govoriti o preganjanju Židov v Romuniji pomeni toliko kakor ne poznati našo deželo, to pomeni istočasno ne vedeti, kaj je romunska država.

Vprašate me, komu se moram zahvaliti za svoj povratek. Rečem vam: Sebi samemu, sam sem sklenil vrniti se domov. Toda pred zastopniki tiska moram izreči svojo bratsko zahvalo bratu princu Nikolaju, ki mi je bil najdražji pomočnik pri povratku v domovino.

Nato je kralj Karel govoril o vprašanju odnosov do drugih držav. O Franciji je dejal, da ji je dolžnik za gostoljubnost, da je tam bilo kakor v rodni zemlji in da tega nikoli ne pozablja. Nato se je kralj Karel zahvalil ameriškim Zdrženim državam za gostoljubje, ki ga izkazujejo Romunom v Ameriki. Na vprašanje nekega jugoslovanskega časnikarja, kaj pravi o Jugoslaviji, je kralj odgovoril: Kaka posebna izjava o tem ni potrebna, ker sta Jugoslavija in Romunija tako tesno zvezani, da mi ni treba ničesar dodati kakor to, da izrazim globoko spoštovanje do zavezniške države. Nas pa jajo tudi rodbinske vezi kraljevskih rodbin.

O Italiji je kralj Karel izjavil, da so Romuni in Italijani istega porekla. Mi imamo isto kri in isti temperament. Zmerom smo se divili Italiji in njenim delom. Po svoji vzgoji sem oduševljen glasnik italijanske renesanse.

Glede Madjarske je kralj Karel izjavil, da so odnosi z njo dobri. Najboljši odgovor na to je v mojem govoru, ki sem ga imel o priključitvi prispege. Z Madjarsko se moramo sporazumeti tudi na gospodarskem polju. Madjarska in mi smo poljedelski državi, ki si moramo druga drugi dati roko v svrhu ohranitve naše poljedelske proizvodnje. — Glede manjšin je kralj Karel ugotovil, da uživa med manjšinskimi elementi vse simpatije. Potruditi se hočem, je rekel, da se njihov položaj uredi z obstoječimi konvencijami.

Maniu odklonil sestavo vlade

Bukarešta, 11. junij. x. Kralj Karel je danes večer ob 19 po dveurni avdijenci poveril Maniu-u sestavo nove vlade.

Bukarešta, 11. jun. x. Kralj Karel je poveril sestavo nove vlade Maniu. Maniu se je kralju zahvalil za zaupanje. Ker pa je kralj zahteval tak kabinet, kateremu naj bi pripadali tudi člani drugih strank, je Maniu prosil kralja, naj mu ne naloži te naloge, ter je kralju za izvedbo te naloge priporočal enega izmed podpredsednikov narodnokmetijske stranke ali pa generala Presana. Zagotovil je kralju, da bo tako kombinacijo podpiral. Kralj bo o tem še sklepal. General Presan je bil brzojavno poklican v glavno mesto in bo najbrž dospel

v petek. Zastopnikom listov je Maniu dal naslednjo kratko izjavo:

Kraljev predlog sem odklonil prvič zaradi slabega zdravja, drugič zato, ker želi kralj koncentracijski kabinet. Za tako sestavo kabineta bi bila najboljša taka osebnost, ki stoji izven političnih bojev, predvsem general Presan.

Princesa Jelena dobi položaj kraljice

Bukarešta, 11. junija. AA. Rador poroča, da je princesa Jelena, ki bi morala danes odpotovati v Nemčijo, odložila svoje potovanje. Danes je imela princesa Jelena razgovor s princem Nikolajem in z bivšo grško kraljico Elizabeto. Obveščeni krogi trdijo, da je princesa Jelena pristala na to, da se uredi njen položaj v kraljevski rodbini.

Izjava kraljice vdove

München, 11. junija. x. Romunska kraljica vdova Marija se v spremstvu svojega pobočnika odpelje opoldne z orient-expressom v Bukarešto.

Dunaj, 11. junij. x. Rumunska kraljica vdova Marija je na povratku v Bukarešto zvečer dospel na Dunaj, kjer je izjavila zastopnikom listov: »Vračam se v Romunijo, da bom po možnosti koristila novemu rumunskemu kralju, ker vem, da ima izpolniti velike naloge. Prepričana sem, da se bo kraljevska rodbina vsa zbrala okoli kralja ter upam, da bo tudi princezinja Helena želela videti kralja. Moja najsrčnejša želja je, da bi se kralju posrečilo zbrati okoli sebe vse žive sile naroda, da bo mogel izvršiti veliko državno delo.«

London, 11. jun. x. »Daily Telegraph« naglašja, da se po romunski dinastični drami že kaže, da se Romunija vrača k treznejši politiki. Povratek izgnanega princa nikakor ne pomeni nevarnosti za notranji mir. List izraža mnenje, da položaj v Romuniji ni ugoden za ustanovitev kake diktature. Odstop Maniuja je bila samo formalnost, ter se splošno pričakuje, da se bo povrnil na svoje mesto.

Pariz, 11. jun. x. Ozirom na vesti, da bo dosedanji romunski poslanik v Londonu Titulescu prestavljen v Pariz na mesto poslanika Diamandija, izjavlja Quai d'Orsay uradno, da mu o imenovanju Titulescu ni nič znanega. Po odpolovanju Diamandija vodi posle romunskega poslanstva opravnik poslov princ Cantacuzenu.

Mednar. konferenca dela

Zeneva, 11. jun. AA. Mednarodna konferenca dela je danes nadaljevala sestavo komisij, ki bodo razpravljale o raznih problemih, ki so na dnevnem redu. Sestavljene so bile te komisije:

1. komisija za proučevanje vprašanja trajanja dela delojemalcev.
2. Komisija za proučevanje vprašanja prisilnega ali obveznega dela.
3. Komisija, ki se bo bavila z vprašanjem delovnega časa v rudnikih.
4. Komisija, ki bo razpravljala o uredbah.
5. Komisija, ki bo razpravljala o členu 408. versalske pogodbe, ki nalaga državam članicam Društva narodov, da morajo vsako leto poročati mednarodnemu delu o izvajanju konvencij, ki so jih ratificirale.

Konflikt s fašisti

Zeneva, 11. jun. x. Konflikt med delavskimi delegati mednarodne delovne konference in fašističnimi delavskimi delegati italijanske delegacije se je ponovil tudi letos. Zopet so delavci v svoji skupini izključili Italijane iz vseh komisij, kar so izrečno odobravalje tudi krščansko socialne strokovne organizacije, dasi so same v konfliktu s socialno demokratičnimi delegati, s katerimi pa se že vrše pogajanja za poravnavo.

Islandija postane samostojna država

Kopenhagen, 11. jun. z. 26. in 27. junija bo Islandija proslavila stoletnico svoje državnosti. Proslave se bo udeležil tudi danski kralj. Obenem se bo tudi proglasila odcepitev Islandije od Danske. Islandija postane suverena in vstopi v Društvo narodov. Odcepitev se izvrši v popolnem soglasju z Dansko.

Kardinal Vanutelli oboel

Rim, 11. jun. z. Dekan kardinalskega zbora kardinal Vanutelli je oboel. Z ozirom na njegovo visoko starost 94 let povzroča njegova bolezen prav resno skrb.

Etna je nemirna

Catania, 11. jun. AA. Eruptivna cona v centralnem krateru ognjenika Etna, ki je od leta 1918. mirovala, je začela ponovno delovati. Ravnatelj observatorija na Etni zaenkrat še ni mogel dognuti, ali gre za novo bruhanje v samem centralnem žrelu.

Hitrostni rekord na vodi

London, 11. jun. AA. Nocoj je dosegel sir Henry Segrave s svojo motorno ladjo »Miss England II.« hitrost 109,8 milj na uro. Tako je potolkel svetovni hitrostni rekord za motorne ladje za 17 milj. Ta rekord pa ne velja, ker ni bil uradno potrjen.

Drobne vesti

Praga, 11. junija. x. Dosedanji poslaniški tajnik nemškega poslanstva v Pragi dr. Martin Janzon je bil imenovan za poslanskega svetnika prvega razreda in postavljen k nemškemu poslanstvu v Belgrad.

Avellino, 11. junija. AA. V bližini gore Marano so pri kanalizacijskih delih eksplodirali plini. Pet delavcev je bilo ubitih, 10 ranjenih.

Friedrichshafen, 11. junij. p. Prihodnji start Zeppelina bo 21. junija. Zeppelin bo letel v München. Po tem letu bo Zeppelin podvel pot po vzhodni in južni Evropi. Dan še ni določen. Gotovo je, da bo letel še ta mesec. Pri tej priliki bo obiskal tudi naša mesta.

Volitev novega muslimanskega poglavarja v Jugoslaviji

Belgrad, 11. junija. AA. Davi ob 10 se je sestala v Bairaki džamiji kurija z naloge, da izvoli novega reis el ulema islamske verske zajednice v kraljevini Jugoslaviji. Čim se je kurija sestala, je minister pravde dr. Milan Srekić prečital ukaz Nj. Vel. kralja o sklicanju kurije. Nato je prečital seznam članov kurije. Minister dr. Srekić je želel prisotnim uspeh, nakar se je odstranil iz kurije. Zatem se je pristopilo v zbiranju glasov k glasovanju. Predsedoval je član kurije Abdul Hamid Mahmudović. Rezultat glasovanja je bil ta-le:

Hadži Ibrahim Maglajić, muftija v poklju iz Banjaluke, je prejel 27 glasov, Salin Muftić, član ulema medžilisa iz Sarajeva, 25 glasov, Mehmed Mahmudović, član ulema medžilisa v Škoplju, 20 glasov, Osman Kikirić, član ulema medžilisa v Sarajevu, 1 glas, Alija Busaklić, član vrhovnega šerjacega sodišča, 1 glas. Po prečitavanju zapisnika in poročila o tej seji kurije je predsednik zaključil sejo. Nato je predsedujoči prečital zahvalno molitev. Po seji je predsednik kurije izročil ministru pravde poročilo o poteku seje ter predlagal ministru pravde tri kandidate za reis el ulema z največjim številom glasov. Te kandidate bo minister pravde predložil Nj. Vel. kralju, da izbere novega reis el ulema.

Letošnji misijonski tečaj v Krapini

Zagreb, 11. jun. z. Lansko leto se je vršil akademski misijonski tečaj na Plitvičkih jezerih. Da bi se letos olajšal prihod tudi Slovencem, se tečaj vrši letos v Krapini. Prične se 29. junija in traja do 1. julija. Na programu so predavanja o misijonski dolžnosti lajske inteligence, o dogmatskem temelju misijonskega dela, o šolstvu in moderni izobrazbi na Kijatskem, o zaslugah misijonarjev za etimologijo, o misijonih in mednarodnem pravu, o misijonih in tisku, o važnosti katoliške univerze v misijonskih deželah. Dalje bodo tudi pridige in skriptična predavanja o Bengalijski. Tretji dan bo predavanje o krščanstvu in budizmu, o boju med protestantizmom, boljševizmom in katolicizmom na krajnem vzhodu, o svetovni revoluciji in o svetovnem misijonstvu. Navzoči bodo tudi slovenski predavatelji. Med predavatelji se imenujejo škof Salis-Saivis, vseučiliški profesor dr. Viktor Korošec, mariborski pomožni škof dr. Tomažič, dr. Vilko Fajdiga, Peter Grgec in drugi.

400 letnica protestantizma

Belgrad, 11. jun. m. Nemška evangeljska cerkev je o binkošti v Kraljevem nedelje od Belgrada proslavila 400 letnico ustanovitve avgustinske evangeljske veroizpovedi. Na tej svečanosti, ki so se je udeležile deputacije iz vse države, je Nj. V. kralja zastopal polkovnik Antić, dalje je bil zastopnik vlade in diplomatskega zbora. Zagrebški škof dr. Popp, njihov vrhovni poglavar, je imel pri tej priliki dolgi govor, v katerem je med drugim dejal, da sta toleranca in pravičnost temelj države.

Promet šibeniške luke

Šibenik, 11. jun. z. Iz šibeniške luke se je izvozilo 4812 kbm gradbenega lesa, 55.000 kvint. banksita, 4000 kvint. karbida, 85.560 kvint. premoga in 6400 kvintalov raznega blaga.

Romunski avtomobilisti na Gorenjskem

Bled, 11. jun. Par minut čez eno so se romunski gostje odpeljali iz Ljubljane po Selenburgovi, Presernovi, Miklošičevi, Masarykovi, Bleiweisovi in Gosposvetski cesti proti Gorenjskem. Izmed domaćinov so goste spremljali podpredsednik jugoslovanske avtokluba g. dr. Velizar Janković, minister n. r., dalje drugi in tretji podpredsednik J. Avtokluba Milan Bošnjak in Avgust Praprotnik, voditelj Osrednje sportne komisije ing. Andro Ristić, oba podpredsednika ljubljanske sekcije Jug. avtokluba dr. Born in dr. Ciril Pavlin, predsednik mariborske sekcije Jug. avtokluba Pintar, dalje poveljnik kolesarskega bataljona, podpolkovnik Jaklič iz Ljubljane ter drugi odlični ter vodilni člani Jug. avtokluba.

Solska mladina pozdravlja goste

St. Vid je bil ves v zastavah, pred solo je avtomobilsko kolono čakala v spalirju solska mladina z narodnimi zastavicami v rokah. Ob prihodu avtomobilistov v vas je mladina gostom živahno vzklikala, jih pozdravljala ter vneto mahala z zastavicami.

Od St. Vida do Kranja

Od St. Vida dalje je bil cesto dopoldan omogčil dež ter z nje spravil ves prah. V Medvodah so domača dekleta obsela avtomobile z rdečimi in belimi vrtnicami. Ljudje so v neposredni postaji ob svojih hišah ter živahno mahali gostom, ko so se vozili mimo. S polj so jih pozdravljali kmetje, delavci, otroci, sploh vsepovsod ob cesti navdušeno vzklikanje, pozdravi, klici in mahanje rok. Vozovi pa drve skozi ravno Sorško polje, požirajo kilometre ko za stavo. Cesta je tu lepa, gladka in lepo poskropljena z nebeško vodo. Sonce se je že v Ljubljani skrililo za oblake, nebo je postalo nekam megleno, grozil je grom in dež. Gorenjska se je zamaknila v svojo tiho lepoto, vrhovi Karavank so se videli v sijajnih temnih obrihih.

Bliže Kranja, več prahu na cesti. Enostavna rešitev: avtomobili vzamejo večje razdalje, prah se razgubi nad polji, vozovi pa kljub vsemu požirajo svojih 60 do 80 km na uro. Zadaj za nami grmi, nad Ljubljano se bliska, se kopijo oblaki, megla, zdi se, da smo kot nalašč ušli nevihti; spredaj pa postaja vse svetleje, vse bolje in vse prijetneje se nam kaže naša ljuba Gorenjska.

Proti Bledu!

V Kranju stoji po ulicah meščani, mahajo, vzklikajo, pozdravljajo. Hitimo dalje. Pri Naklem je cesta spet lepo poskropljena. Na cesti stoji gasilci, vzdržujejo red ter kažejo gostom smer. Pri Bistrici neskončen prah, gasilci pa v paradi ob cesti. Skozi Podbrezje so domačini cesio lepo polili z vodo.

V klancu pod Brezjami so zbrani šolski otroci iz Brezji ter iz Ljubnega, ki siplejo gostom rože v avtomobile. Vozovi drčijo skozi vas mimo Begunj, skozi Hlebece v Lesce in dalje na Bled.

Sprejem na Bledu

V Lescah je goste sprejela solska mladina ter jim vneto mahala z zastavicami. Na Bledu so goste sprejeli domačini v narodnih nošah z županom Rusom na čelu pred kavarno Toplice. Vsak voz gostov je dobil po en krasno vezan album jugoslovanske, ki ga je bilo svoj čas izdalo Udruženje jugoslovanskih novinarjev ter napisala v lepem kakrotsku Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. Albume je gostem poklonila banovina ter so bili vsi podpisani od bana ing. Dušana Serneca.

Ob sprejemu na Bledu je delala red skupina kolesarjev, vojakov ljubljanskega kolesarskega bataljona, ki jo je vodil njen poveljnik podpolkovnik Jaklič.

Vihar navdušenja je nastal, ko se je nekoliko minut po prihodu avtomobilistov na cesti pojavila pes Nj. Vel. kraljica Marija. Gostje so našo kraljico, njihovo rojakinjo, toplo pozdravljali. Kmalu potem sta se mimo Toplice spustila proti Lescam dva elegantna dvorna avtomobila, na katerih so se vozili na sprehod Nj. Vis prestolonaslednik Peter in oba princa Tomislav in Andrej s svojim spremstvom.

Pri Nj. Vel. kraljici

Ob 4 popoldne so bili vsi gostje s spremstvom poklicani v Suvorbor, kjer jim je bila prirejena čajanka na zgornji terasi v vrtu. Kraljica je bila prišla na teraso v svetli lila obleki, v kateri so bili vdelani rdeči in modri tulipani. Na glavi je nosila temen slamnik, obšit z modro svilo. Okrog vratu pa je imela bele bisere. Predsednik grških avtomobilistov je Nj. Vel. kraljici Mariji predstavil vse goste Romune. Kraljica je vsakemu posebej segla v roko. Nato so bili kraljici predstavljeni tudi domači avtomobilisti. Gostom in spremstvu je nato dvorno osebje postreglo z limonado, pomarančnim sokom, čajem, rdečimi jagodami in drugimi prizgikami. Ves ta čas se je kraljica živahno in z očividnim zanimanjem razgovarjala s svojimi rojaki, zlasti s predsednikom in voditeljem cele turnee. Končno pa se je z njimi skupno tudi slikala. Po kratkem sprehodu v parku so gostje z Nj. Vel. kraljico še nekoliko posedeli. V tem času pa se je vrnil s sprehoda prestolonaslednik Peter, ki je živahno pritekel k mamic, kraljici Mariji. Od vseh navzočih je bil navdušeno pozdravljen z vzkliki: »Živelo Nj. Visočanstvo kraljevič Peter!« Skupno so se gostje zadržali v Suvorboru dve uri. Pred odhodom sta se odhajajočim gostom pokazala na oknu gradica oba princa, katerima so navzoči takisto z vso živahnostjo vzklikali. Predsednik romunskih avtomobilistov je pripel Nj. Vis. prestolonaslednika Petra na prsa znak romunskega avtomobilskega kluba ter mu poklonil v dar majhen avtomobilček. Predsednik našega avtokluba pa je prestolonasledniku poklonil znak Jug. avtomobilskega kluba.

Zvečer se je v hotelu Toplice vršil gostom na čast banket, ki ga je priredila blejska občina in na katerem so bili izmenjani prijateljski in pozdravni govori z obeh strani.

Romunski avtomobilisti se odpeljejo z Bleda jutri v četrte dopoldne ob 11.30 v Ljubljano, kamor pridejo okoli 13 in od koder nadaljujejo pot skozi Domžale in Vransko v Celje, kamor pridejo okrog 14.45 in potem v Rogaško Slatino, kamor pridejo okrog 15.30.

Razne vesti

Zagreb, 11. jun. p. Pred zagrebškimi sodnim stolom se je pričela razprava proti trojici zagrebških železniških uradnikov Lesanu, Znidaršiču in Stankoviću, ki so obtoženi zaradi znane afera s fingiranimi dobavami železniških pragov. Obtoženi so bili zaslišani in deloma priznavajo inkriminirana dejanja in trdijo, da so si denar razdeljevali.

Belgrad, 11. junija. u. Iz Prištine, Janova, Prokoplja in Čačka poročajo, da je tamkaj padala toča, ki je prizadejala zelo obutno škodo.